

Møteprotokoll

Bispemøtet 14.-18.oktober 2024

Møtedato:	14.-18.oktober 2024
Møtested:	Kirkens hus og Soria Moria hotell, Voksenkollveien 60, Oslo
Arkivsak:	23/03953
Til stede:	Olav Fykse Tveit – preses Ingeborg Midttømme – Møre biskop Stein Reinertsen – Agder og Telemark biskop /visepreses Olav Øygard – Nord-Hålogaland biskop Herborg Finnset – Nidaros biskop Kari Veiteberg – Oslo biskop Jan Otto Myrseth – Tunsberg biskop Anne Lise Ådnøy – Stavanger biskop Kari Mangrud Alvsvåg – Borg biskop Ole Kristian Bonden – Hamar biskop Ragnhild Jepsen – Bjørgvin biskop Svein Valle – Sør-Hålogaland biskop
Andre:	Thomas Berbom – teologisk rådgiver BM (41,42,46,47,48,49,50) Helge Nylenna – teologisk rådgiver BM (38,39, 40/24) Fra nemd for gudstjenesteliv (NFG): Solveig Julie Mysen, Inger Anne Naterstad, Gunnhild Nordgaard Hermstad og Mathias Gillebo (47/24, 48/24) Domkantorene Magnus Moksnes Myhre (Molde), Kjetil Almenningen (Bergen) og Vivianne Sydnes (Oslo) (44/24) Tore Johnsen – spesialrådgiver KR (49/24)
Protokollfører:	Elise Sandnes - generalsekretær

Bispemøtet åpnet med nattverd gudstjeneste ved biskop Olav Øygard i kapellet i Kirkens hus.

Olavstipend for 2025 ble offentliggjort og delt ut 14.oktober i Kirkens hus. Olavstipend med seks måneders varighet ble tildelt Anna Dalaker til prosjektet «Trosutøvelse i sykehjem. En studie av menighetsprestens tilretteleggelse av trosutøvelse for mennesker med demens.»

Den norske kirkes beredskapssystem (BM 45/24) og kommunikasjonsstrategi for Den norske kirke (BM 43/24) ble drøftet i felles møte med stiftsdirektørene og Kirkerådets ledergruppe.

Bispemøtet sender brev til menighetene i Den norske kirke med oppfordring om forbønn og økonomisk støtte til vår palestinske søsterkirke, Den evangelisk lutherske kirke i Jordan og Det hellige land.

Bispemøtet vedtok 18.oktober uttalelsen «Samhold i mørke tider» om økende antisemittisme og hatefulle ytringer mot jøder og muslimer i Norge.

En musikalsk fortelling om «*Enkemesse i en allehelgensnatt*» - av og med Svein Fuglestad – ble fremført under Bispemøtet.

SAKSLISTE

35/24	Godkjenning av innkalling og saksliste
36/24	Tilsyn, ledelse og arbeidsgiversaker - Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 14 1. ledd
37/24	Referat- og orienteringssaker
38/24	Høring - biskopens tilsyn
39/24	Oppfølging av utredning om Den norske kirke i møte med jødedom og jøder
40/24	Tilsyn med prester og diakoner i samfunnsinstitusjoner
41/24	Kompetanseutvikling i Den norske kirke
42/24	EVU kursutlysning våren 2025 og langtidsplan
43/24	Kommunikasjonsstrategi for Den norske kirke
44/24	Møte med domkantorene
45/24	Den norske kirkes beredskapssystem
46/24	Truvedkjenninga - nynorsk omsetjing
47/24	Vigslingsliturgier
48/24	Gravferdsliturgien - innspill til revisjonsarbeidet
49/24	Kvensk/norskfinsk kirkeliv
50/24	Høring - regulering av taushetsplikt i tros- og livssynssamfunn
51/24	Bispemøtets arbeidsutvalg 2024-2025 - oppnevning av medlem og varamedlem
52/24	Eventuelt

Saker til behandling

35/24 Godkjenning av innkalling og saksliste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	35/24

Sammendrag

Saksliste og tidsplan for Bispemøtet 14.-18.oktober er drøftet i sekretariatet og i BMAU 19.september.

Bispemøtets vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

[Lagre vedtak]

36/24 Tilsyn, ledelse og arbeidsgiversaker

Unntatt etter offentlighetsloven Offl. § 14 1. ledd

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	36/24

Sammendrag

Biskopene drøftet tilsyn, ledelse og arbeidsgiversaker meldt av biskopene og sekretariatet.

Bispemøtets vedtak:

Tilsyn, ledelse og arbeidsgiversaker drøftet.

[Lagre vedtak]

37/24 Referat- og orienteringssaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	37/24

Sammendrag

1. Orientering om pågående saker ved preses
2. Orientering om pågående saker ved generalsekretær
3. Orientering fra Kirkenes Verdensråds eksekutivkomité ved Ingeborg Midttømme
4. Orientering fra Lausanne-konferansen i Seoul ved Stein Reinertsen
5. Orientering fra ECRL – European Council of Religious Leaders 16.-18.september ved Kari Mangrud Alvsvåg
6. Orientering fra CPCE - Communion of Protestant Churches in Europe sin generalforsamling i Sibiu, Romania ved Ole Kristian Bonden
7. Protokoll Bispemøtets arbeidsutvalg 19.09.2024
8. Protokoll Kirkerådet 23-25.05.2024
9. Protokoll fra møte i Mellomkirkelig råd 21.mai 2024
10. Protokoll fra møte i Nådens fellesskap 10.april 2024
11. Protokoll NKR styremøte 13.mai 2024
12. Protokoll fra Kirkens Nødhjelps Representantskapsmøte 28.mai 2024
13. Protokoll Nasjonalt fagråd for ABV september 2024
14. Protokoll Styringsgruppen for Veien til vigsling 20.09.2024

15. KIFO perspektivmelding for Den norske kirke 2019 – 2020
16. Utredning: Den norske kirkes selvforståelse i det livssyns åpne samfunn

Bispemøtets vedtak:

Sakene ble på grunn av tidspress ikke behandlet i møtet.

[Lagre vedtak]

38/24 Høring - biskopens tilsyn

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	38/24

Sammendrag

Som en del av den pågående organisasjonsutviklingen i Den norske kirke, skal Kirkemøtet behandle sak om biskopens tilsyn i 2025. I forkant av dette har Kirkerådet sendt ut saken på høring med høringsfrist 6. desember.

Bispemøtet har utarbeidet et felles høringssvar fra biskopene.

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet vedtar vedlagte høringssvar på Kirkerådets høring om biskopens tilsyn.

[Lagre vedtak]

39/24 Oppfølging av utredning om Den norske kirke i møte med jødedom og jøder

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	39/24

Sammendrag

I april mottok Bispemøtet og Mellomkirkelig råd utredningen *Den norske kirke i møte med jødedom og jøder*. Utredningen var sluttproduktet til en arbeidsgruppe nedsatt av Bispemøtet og Mellomkirkelig råd i 2021. Som en første respons på utredningen, arrangerte Bispemøtet og Mellomkirkelig råd et internt seminar om rapporten i mai, og Bispemøtet hadde innledende samtaler på sitt møte den 15. mai (BM 28/24).

Bispemøtet har gjort vedtak om oppfølging av anbefalingene i utredningen. Videre oppfølging skjer i samråd med Mellomkirkelig råd.

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet takker utvalget for utredningen *Den norske kirke i møte med jødedom og jøder*. Bispemøtet tar inn over seg at terrorangrepet 7.oktober 2023 og den påfølgende krigen nødvendigvis slår inn i arbeidet med oppfølging av utredningen.

Bispemøtet ser med bekymring at den pågående krigen i Midtøsten også har ført til økende antisemittisme, internasjonalt og i Norge. Bispemøtet forplikter seg til aktivt å arbeide mot antisemittisme, antisemittiske holdninger, hatprat og annengjøring.

Bispemøtet har drøftet anbefalingene i utredningen og vedtar følgende:

1. Bispemøtet vil aktivt legge til rette for at menigheter og bispedømmer øker sin kunnskap om jødisk liv og historie i sine sammenhenger. Biskopene påser at dette følges opp i sine respektive bispedømmer.
2. Menigheter i Den norske kirke oppfordres til å markere deportasjonsdagen den 26. november. Dette kan skje enten i form av markering på selve dagen, eller som del av en tilstøtende søndagsgudstjeneste. Til markeringen kan liturgisk materiale utviklet av Kirkerådet/Nemnd for gudstjenesteliv benyttes.
3. Kurs om Den norske kirkes forhold til jødedom og jøder som planlegges gjennomført på TF, prioriteres i de regionale etterutdanningsutvalgene. De enkelte bispedømmer ser til at kunnskap derfra deles i prostier og menigheter.
4. Bispemøtets sekretariat, i samarbeid med Kirkerådets sekretariat, arbeider videre med kompetanseheving omkring jødedom som del av bibelformidling i kirkens barne- og ungdomsarbeid.
5. Det forberedes en egen sak til Bispemøtet om oppfølging av anbefalingen om å ta et oppgjør med antisemittisme i kirkelige praksiser, med særlig vekt på mellomkrigstiden.
6. Teologisk nemnd bes om å arbeide med erstatningsteologi, bekreftelses- og utvidelsesmodeller, misjon overfor jøder, og en teologisk nytenkning omkring Den norske kirkes forhold til jødedom og jøder, med tanke på behandling i Bispemøtet i et senere møte.
7. Bispemøtet og Mellomkirkelig råd arbeider videre med jødisk-kristent dialogarbeid, nasjonalt og internasjonalt.

[Lagre vedtak]

40/24 Tilsyn med Den norske kirkes tjeneste i samfunnsinstitusjoner

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	40/24

Sammendrag

Med utgangspunkt i Kirkemøtets behandling av Den norske kirkes tjeneste i samfunnsinstitusjoner (KM 8/23) står Bispemøtet i et arbeid med å kartlegge og videreutvikle tilsynet med denne tjenesten i samfunnsinstitusjoner. Det foreslås å videreutvikle tilsynet gjennom å vedta en veileder for visitas/besøk av samfunnsinstitusjoner, utnevne en nasjonal koordinator blant biskopene for henholdsvis vigslete i helsesektoren og universiteter/høgskoler, samt etablere en stående ressursgruppe blant tjenestegruppene. Det anbefales også å arbeide videre med å utforme standarder for samarbeidsavtaler, og se på hvordan man kan styrke biskopens rolle ved tilsettinger av diakoner og prester på sykehus.

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet har drøftet en systematisk videreutvikling av tilsynet med prester og diakoner i samfunnsinstitusjoner, og vedtar følgende:

1. Bispemøtet anmoder Kirkerådet om å utarbeide standarder for avtaler mellom Den norske kirke og henholdsvis kriminalomsorgen og universitet/høgskoler.
2. Veileder for visitas og besøk til kirkelig tjeneste i samfunnsinstitusjoner vedtas i tråd med de endringer som kom frem i møtet og implementeres i bispedømmene.
3. Bispemøtet har dialog med profesjonsforeningene og tjenestegruppene om rutiner for å sikre biskopens rolle ved tilsettinger av prest og diakon på sykehus.
4. Bispemøtet utnevner Sør-Hålogaland biskop Svein Valle som nasjonal koordinator for vigslete i universiteter/høgskoler og Oslo biskop som nasjonal koordinator for vigslete i helsesektoren. Rollen som nasjonal koordinator utvikles i nært samarbeid mellom tjenestegruppene og sekretariatene i Bispemøtet og Kirkerådet.
5. Bispemøtet vil bidra til fagutvikling for vigslete i samfunnsinstitusjoner, og stå i dialog med Kirkerådet og tjenestegruppene om hvordan dette best kan utvikles videre. Dette må ses i sammenheng med pågående arbeid med kompetanseutvikling i hele Den norske kirke.
6. Bispemøtet vil ta initiativ til at kompetanse hos vigslete i samfunnsinstitusjoner kan tilfalle andre deler av den kirkelige virksomhet.
7. Bispemøtet ber sekretariatene i Bispemøtet og Kirkerådet om, i samråd med de berørte tjenestegruppene, opprette en ressursgruppe som kan bistå Kirkerådet og Bispemøtet i oppfølging og videreutvikling av kirkens tjeneste i samfunnsinstitusjoner.
8. Biskopene vil legge til rette for at prester og diakoner i samfunnsinstitusjoner inkluderes i kollegafellesskap og samlinger i prosti og bispedømme.

[Lagre vedtak]

41/24 Kompetanseutvikling i Den norske kirke

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	41/24

Sammendrag

På møte i februar 2024 ba Bispemøtet om «å få en sak om kompetanseutvikling i Den norske kirke til møtet i oktober, sett i lys av vedtatt strategi, det pågående arbeidet med organisasjonsutvikling og evaluering av nasjonal kompetanseplan for prester (BM 6/24).

Kirkerådets sekretariat arbeider med forslag til en helhetlig kompetansestrategi for Den norske kirke. Strategien bygger på et grunnleggende prinsipp om at alle ansatte, uavhengig av arbeidsgiver, skal ha gode ordninger for kompetanseutvikling.

Saken er planlagt til Kirkemøtet først i 2026, for å sikre at det er god nok tid til forankring i organisasjonen. Arbeidet er derfor fortsatt helt i startfasen. Kirkerådet har lagt opp til et tett samarbeid mellom Hovedorganisasjonen KA, Bispemøtet og Kirkerådet i oppstartsfasen. Det vil deretter bli lagt til rette for medvirkning og medbestemmelse i det videre arbeidet med strategien.

Bispemøtet har drøftet et første utkast til helhetlig strategi for kompetanseutvikling i Den norske kirke.

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet ser arbeidet med en helhetlig strategi for kompetanseutvikling som viktig i det pågående arbeidet med organisasjonsutvikling i Den norske kirke, og vil bidra til dette.

Bispemøtet har drøftet utkastet og ber sekretariatet i samarbeid med Kirkerådet ta innspill fra samtalen i Bispemøtet med i det videre arbeidet.

[Lagre vedtak]

42/24 EVU kursutlysning våren 2025 og langtidsplan

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	42/24

Sammendrag

Bispemøtet behandler saker knyttet til etter- og videreutdanning (EVU) på sine møter i oktober og februar. Bispemøtet vedtar i dette møtet hvilke kurs som anbefales utlyst med søknadsfrist til biskop 15. mars 2025.

Bispemøtet har også behandlet langtidsplan for nasjonale EVU- tiltak.

Våren 2024 gjennomførte Bispemøtet en undersøkelse om etter- og videreutdanning (EVU) blant prester i Den norske kirke. Undersøkelsen og de viktigste funnene er presentert i saken.

Bispemøtets vedtak

1. Bispemøtet tar til orientering resultatet av EVU undersøkelsen blant prester i Den norske kirke. Funnene tas med i et videre arbeid med kompetanseutvikling i Den norske kirke og Nasjonal kompetanseplan for prester i Den norske kirke.
2. Bispemøtet vil av økonomiske og tverrfaglige hensyn be om at det fremover legges til rette for flere prostibaserte kurs.
3. Ved søknadsfristen for EVU-søknader den 15. mars 2025, ønsker biskopene i sin tildeling av regionale EVU midler å prioritere søkere til følgende kurs:
 1. Prest og teolog i praksis (MF), 5+5 stp.
 2. Dåpsteologi / sakramentsteologi (TF) 10 stp.
Bispemøtet ber om at dette kurset gjøres tverrfaglig og prostibasert
 3. Arbeidsveilederutdanning (MF), 60 stp.- tverrfaglig
 4. Åndelig veiledning (NLA) 10 stp.
 5. Sannhet og forsoning som teologi og praksis (VID) emne 3, 10 stp.
 6. Svensk-norsk sjelesorgutdanning (VID), 20 stp.
 7. PKU (MF), 20 stp.
4. Bispemøtet anbefaler at følgende kurs vurderes for senere utlysning:
 - Åndelig veiledning – rettet mot kvalifisering av veiledere (MF)
Bispemøtet ønsker at denne lyses ut høsten 2025
 - Beredskap, krisehåndtering og traumekompetanse
 - Kunsten å snekre en preken (MF), prostibasert, 10 stp.
 - Ungdom/trosopplæring – ledertrening (MF), 10 stp
 - Pastoral lederutdanning (PLU) 30 stp, (TF står for tur, kan tidligst lyses ut V26)
 - Liturgikk (TF)
 - Økoteologi (VID)
 - Å leve av sin tro (MF)
 - Funksjonshemming og kirken (VID)
5. Ved utlysning av kurs må Den norske kirkes retningslinjer for reise hensyntas slik at miljøvennlige reisealternativer er mulig.
6. Bispemøtet ber om at Sentrale retningslinjer for presters deltagelse i EVU tiltak, fastsatt av Bispemøtet i sak BM 61/20, i lys av den økonomiske situasjonen tas opp til evaluering og ny vurdering i Sentralt etterutdanningsutvalg og Bispemøtet.

[Lagre vedtak]

43/24 Kommunikasjonsstrategi for Den norske kirke

Behandlet av	Møtedato	Saknr
--------------	----------	-------

1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	43/24
--------------------------	------------	-------

Sammendrag

Kommunikasjonsavdelingen i Kirkerådet har igangsatt et arbeid med kommunikasjonsstrategi for Den norske kirke. Kommunikasjonsdirektør Emil Engeset presenterte arbeidet i felles møte med biskopene, stiftsdirektørene og Kirkerådets ledergruppe.

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet takker for presentasjonen og samtalen om kommunikasjonsstrategi for Den norske kirke. Bispemøtet ber om å bli holdt oppdatert og vil bidra i det videre arbeidet.

[Lagre vedtak]

44/24 Møte med domkantorene

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	44/24

Sammendrag

Domkantorene har tatt initiativ til en samtale med Bispemøtet.

Fra domkantorenes arbeidsutvalg møtte Magnus Moksnes Myhre (Molde), Kjetil Almellingen (Bergen) og Vivianne Sydnes (Oslo).

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet takker domkantorene for initiativet og samtalen.

Følgende ble tematisert i møtet:

- Finansiering av musikk og kultur i bispedømmene
- Domkantorkollegiets mandat / kirkemusikkens rolle i kirkens styring
- Rekruttering av nye kirkemusikere
- Rekruttering av kirkemusikere til Veien til vigsling (VTV)

Biskopene vil i forbindelse med visitas ha fokus på kirkemusikk og kultur i lokalmenigheten.

Domkantorene ved arbeidsutvalget inviteres til en oppfølgende samtale med Bispemøtet i et senere møte.

[Lagre vedtak]

45/24 Den norske kirkes beredskapssystem

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	45/24

Sammendrag

Den norske kirkes beredskapssystem (KBS) er en samlet oversikt over vårt bidrag til sivilsamfunnet i det daglige, i kriser og i krigslignende situasjoner. Intensjonen er et dokument som på en tydelig måte beskriver Den norske kirkes posisjon og betydning i samfunnet på dette området. Målgruppen er primært andre beredskapsaktører som skal forstå hvordan Den norske kirke kan bidra i ulike situasjoner av krise, krig og katastrofe. Systemet skal etter intensjonen være beskrevet slik at det er klart hva vi kan bidra med, og hvor aktørene kan henvende seg for å utløse ressursene i Den norske kirke.

Saken ble drøftet i felles møte med biskopene, stiftsdirektørene og Kirkerådets ledergruppe.

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet takker for presentasjonen og samtalen om Den norske kirkes beredskapssystem. Bispemøtet ber om å bli holdt oppdatert og vil bidra i det videre arbeidet.

[Lagre vedtak]

46/24 Truvedkjenninga - nynorsk omsetjing

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	46/24

Sammendrag

Saka handlar om to element i den nynorske omsetjinga av den apostoliske truvedkjenninga.

Omsetjinga i første trusartikkel der det på nynorsk heiter:

«*Eg trur på Gud Fader, den allmektige, som skapte himmel og jord*».

I bokmålsversjonen heiter det «*Jeg tror på Gud Fader, den allmektige, himmelens og jordens skaper*».

Bokmålsforma understrekar Guds rolle som ein aktiv skapar. Ho skildrar korleis Gud skapte himmel og jord, og at Gud sin gode gjerning framleis er pågåande.

Nynorskforma er meir nøytral, og det vert hevda at Gud ikkje vert framheva som ein aktiv skapar på same måten. Enkelte meiner at det kan verke som om Gud har trekt seg attende etter å ha skapt.

Bispemøtet har vurdert om det er mogleg å finne ein annan måte å omsetje første trusartikkel til nynorsk, om det er naudsynt å gjere det, og om ei endring av truedkjenninga kan tilrådest.

For det andre gjeld saka ordet «avla» i nynorskomsetjinga av andre trusartikkel. Der står det «som vart avla ved Den heilage ande, fødd av Maria møy». Det kan hevdast at ordet «avla» er noko framandt og gamaldags. Bispemøtet har vurdert om ordet bør endrast i nynorskomsetjinga av den apostoliske truedkjenninga.

Språkrådet og Nemnd for gudstenesteliv (NFG) er konsultert og har gitt sine tilrådingar.

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet takkar Nemnd for gudstenesteliv og Språkrådet for grundig arbeid med denne saka.

Den apostoliske truedkjenninga er ei av dei viktigaste vedkjenningane i kyrkja. Bispemøtet meiner prinsipielt at det ikkje bør gjerast endringar i denne typen tekst utan at det er vesentlege teologiske og språklege grunnar til det. Formuleringane og omsetjinga står i ein lang tradisjon og har sterke parallellar til det bibelske språket.

Bispemøtet vil gå inn for ein endra ordlyd i den første artikkelen i den apostoliske truedkjenninga. Det er viktig at ordlyden i truedkjenninga på nynorsk og bokmål ligg så nær opp til kvarandre som mogleg, teologisk og språkleg. Bispemøtet meiner den aktive forma på bokmål rommar den teologiske forståinga av skapinga på ein betre måte enn det den nynorske gjer i dag.

Bispemøtet føreslår difor å endre nynorskomsetjinga av den apostoliske truedkjenninga til: «*Eg trur på Gud Fader, den allmektige, skapar av himmel og jord*».

Bispemøtet ber Kyrkjerådet førebu og gjennomføre nødvendig vidare saksgang med tanke på vedtak i Kyrkjemøtet.

Bispemøtet går ikkje inn for endra ordlyd i den andre artikkelen i den apostoliske truedkjenninga «*som vart avla ved Den heilage ande*».

Sjølvs om «unnfange» er teke inn fleire stader i den nynorske omsetjinga av Bibelen (2011 og 2024), er «avla» brukt i det mest relevante verset i Matteus 1,20:
«For barnet som er avla i henne, er av Den heilage ande.»

Bispemøtet legg til grunn at endringa ikkje skal medføre kostnader til opptrykk av nye bøker, men innarbeidast i nye liturgiar og gudstenestebøker.

[Lagre vedtak]

47/24 Vigslingsliturgier

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	47/24

Sammendrag

Kirkerådet og Bispemøtet vedtok i 2018 (KR 32/18, BM 24/18) å igangsette liturgisak om vigslingsliturgi i Den norske kirke. Liturgisaken omhandler både vigsling til kirkelig tjeneste og vigsling av kirkebygg. Vedtaket fra Bispemøtet i 2018 presiserte at vigslingsliturgi skulle utarbeidast i nært samarbeid med Bispemøtet, og i februar 2023 deltok Nemnd for gudstjenesteliv sitt Arbeidsutvalg (AU) i Bispemøtets samtale om vigslingsliturgi. I tråd med Regler for saksbehandling i liturgisaker § 3, skal Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) utrede saken og utarbeide et forslag til liturgiske ordningar. NFG har behandlet saken i flere omganger og nedsatt arbeidsgrupper som har jobbet med de liturgiske ordningene. Det er gjort flere endringer av oppbygning og formuleringer. Føringene fra Bispemøtet har vært viktige i arbeidet. Bispemøtet har fått oversendt forslagene til liturgi for uttalelse, før vidare behandling i Kirkerådet. Vigslingsliturgi har en svært sentral rolle i det som er biskopenes særlege oppdrag i kirken, som ansvarlig for vigslingene og med tanke på Bispemøtets læreansvar. Disse ordningene definerer på en særleg tungtveiende måte hva som er de ulike tjenestenes forankring og oppdrag, og de danner grunnlaget for hva de vigslede medarbeidare er forpliktet på. Dessuten gir de viktige føringer med tanke på hvordan Den norske kirke forstår sitt læregrunnlag og oppdrag.

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet takker Nemnd for gudstjenesteliv for godt og grundig arbeid med revisjon av vigslingsliturgi for Den norske kirke. Bispemøtet verdsetter at det i arbeidet er innhentet impulser fra søsterkirker i Norden og den anglikanske kirke.

Liturgi for vigsling til tjeneste i Den norske kirke formidler kirkens lære, fastsetter formelle rammer og innholdsbestemmer tjenestene det vigsles til.

Bispemøtet ber om å få saken tilbake til behandling i et senere møte.

Bispemøtet har følgende merknader til de fremlagte liturgi:

Vigsling til tjeneste som prest, diakon, kateket og kantor:

1. **Samling:** Bispemøtet støtter at biskop leder gudstjenesten fra starten med samlingsbønn.
2. **Fremstilling:** Hovedelementene i dagens ordning kan videreføres, henvisning til at prestedtjenesten er en særskilt tjeneste med ord og sakrament (jf. CA V og CA VII) må fortsatt være med.
3. **Biskopens bønn:** Biskopens bønn ved gudstjenestens innledning må beholdes, men språklig oppdateres og gjøres noe kortere enn dagens ordning. Motivene fra Ef.4,12 og fra første del av CA V bør tas inn i bønnen. Denne kan være samlingsbønn.
4. **Bibeltekster:** Bispemøtet vil ha én fast tekstrekke til hver av tjenestene. Matteus 28,18-20 leses i alle.
5. **Vigslingstale:** Bispemøtet vil beholde vigslingstalen og at den er på samme sted i liturgien som i dagens ordning, etter skriftlesing og før løftene.
6. **Beskrivelse av de ulike tjenestenes oppgaver:** Bispemøtet mener det må arbeides mer med hvordan de ulike tjenestene beskrives i liturgiene. Beholde noe av den språklige rikdommen i dagens formuleringer.
Begrepet «*lære*» tas med i tillegg til uttrykkene «*den kristne tro*» og «*undervise*» i løftene for **kateketer**. Det kan vurderes om det skal stå «*vokse i tro, håp og kjærlighet*» i det andre løftet.
Alternative beskrivelser av **kantortjenesten** kan være «*lede menighetens sang og lovprising*» eller alternativt «*lede menighetens musikalske forkynnelse*».
7. **Formaning og løfteavleggelse:** Formaning beholdes som innledning til løfteavleggelse. Bispemøtet anbefaler å erstatte «*Guds ord klart og rent*» med «*forkynne evangeliet klart og rent*». Beholde henvisning til skrift og bekjennelse.
To alternativer kan utredes videre: Som i dag at løftet avlegges én gang etter lesning av alle fire bibeltekstene. Alternativt at løftet avlegges fire ganger. NFG bes om å arbeide videre med formuleringene i de respektive løfteavleggelsene og overgangen fra formaning til løfteavleggelsen.
Formuleringen «*lover du, ved den nåde Gud gir deg*» beholdes ved begge alternativer.
8. **Håndslag:** Bispemøtet ønsker å beholde håndslaget etter løfteavleggelsen.
9. **Vigslingsbønn:** Bønnen kan ligge nær opp til dagens bønn og kan være felles for alle tjenestene. Det er behov for språklig fornyelse.
10. **Bønnesalme:** NFG bes vurdere alternative salmer som kan erstatte NOS 513 og vurdere om det bør være en fast salme som brukes i begge målformer.
11. **Erklæring:** Bispemøtet støtter at det er samme erklæring for alle tjenestegrupper om å være «rett kalt». Matteus 11,29-30 utelates. Stolaen legges på uten at dette introduseres.
12. **Påminnelse til menigheten:** Beholde dagens ordlyd, uten svar fra menigheten.
13. **Kantorvigsling:** Vurdere om vigsling av kantor som i dag, legges til annet sted i liturgien enn for øvrige tjenester.
14. **Bruk av personlige pronomen:** Bispemøtet vil ta ut personlige pronomen i trykte liturgier.

Vigsling av kirkebygg

1. Bispemøtet ber Bispemøtets arbeidsutvalg behandle forslag til liturgi for vigsling av kirke og gi tilbakemelding til NFG.
2. **Liturgi for avvigsling av kirker.** Bispemøtet fastholder at det er behov for en liturgi for avvigsling av kirker og ber NFG påbegynne et slikt arbeid jfr. Bispemøtets vedtak BM 7/23.

Vigsling av biskop

1. **Løftene:** Bispemøtet vil at løftet avlegges én gang etter lesning av alle fire bibeltekstene.
2. **Skriftlesning og løfter:** Bispemøtet ønsker ikke at det skal brukes formen «vil du», men beholde den tidligere formanende formen og løfteavleggelse.
3. **Håndslag:** Bispemøtet vil beholde håndslaget etter løftesavleggelsene.
4. **Trosbekjennelsen:** Beholdes på samme plass
5. **Biskopens oppdrag og ansvar:** Vigslingsliturgien av biskop definerer biskopens særlige oppdrag og ansvar. Formuleringene må ses i lys av saken om biskopens tilsyn.
6. **Bispestav:** Bispemøtet ser det ikke som hensiktsmessig å gå videre med innføring av bispestav som del av liturgiarbeidet.

Etter anbefaling fra Nemnd for gudstjenesteliv, ber Bispemøtet om at det igangsettes en liturgisak som gjennomgår ordningene for innsettelse i tjeneste, og at disse behandles etter kapittel tre i Regler for saksbehandling i liturgisaker (NFG 26/24).

[Lagre vedtak]

48/24 Gravferdsliturgien - innspill til revisjonsarbeidet

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	48/24

Sammendrag

Bispemøtet har gitt sin tilslutning til at Nemnd for gudstjenesteliv (NFG) utarbeider forslag til revidert ordning for gravferd og alminnelige bestemmelser. I sitt vedtak gir Bispemøtet uttrykk for at det er ønskelig å invitere NFG til en felles drøfting for ved oppstart av revisjonsarbeidet.

NFG er invitert til Bispemøtet og deltar i samtalen om dette. Seniorrådgiver Mathias Gillebo hadde en presentasjon av bl.a. forskningsrapporten «Forhandlinger ved graven».

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet takker Nemnd for gudstjenesteliv for samtalen om revisjon av gravferdsliturgien i Den norske kirke og verdsetter at NFG legger til grunn tilgjengelig forskning på gravferdsfeltet i revisjonsarbeidet.

Bispemøtet mener følgende momenter er viktige å ivareta ved revisjonen:

1. Dagens gravferdsliturgi fungerer i hovedsak godt.

2. Flexibiliteten i dagens liturgi må kommuniseres tydeligere til både medvirkende, pårørende og gravferdsbyråene.
3. Musikken i gravferden har en sentral plass. Den konstituerer virkelighet og erfaring for pårørende. Dette må gis større rom i arbeidet med liturgien. Kirkemusikere må konsulteres underveis i arbeidet.
4. Det må fortsatt gis rom for pårørendes medvirkning i forberedelser og gjennomføring av gravferden, og at dette kommer til uttrykk også i liturgien.
5. NFG bes vurdere om lesning av Johannes 3,16 skal være med eller være et valgfritt ledd.
6. De innledende ordene til leddet skriftlesning i liturgien bør endres eller tas ut. NFG bes vurdere tilfanget av tekster og strukturering av skriftlesningen.
7. NFG bes vurdere språklig oppdatering av enkelte bønner i liturgien: Bønn for etterlatte/sørgende, tydeliggjøre overgivelse av den døde i liturgien, og vurdere mulighet for å bruke bønnen «Lux aeterna» (la ditt evige lys skinne for NN).
8. Kirkelig medvirkning ved urnenedsettelse tas med i revisjonsarbeidet.

[Lagre vedtak]

49/24 Kvensk/norskfinsk kirkeliv

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	49/24

Sammendrag

Kirkemøtet i 2022 behandlet en sak om kirkelig organisering og vedtok at kvensk kirkeliv skal styrkes (KM-sak 10/22). Dette ble gjentatt av Kirkemøtet i 2024 i forbindelse med saken «Sannhet og forsoning».

Vedtaket KM-sak 12/24 sier at

det må arbeides systematisk for å finne gode strukturer for samhandling med kvener/norskfinner og skogfinner for å finne måter å romme deres tradisjoner og behov i kirke- og menighetsliv. Kirkemøtet ser fram til å få en sak om dette på Kirkemøtet i 2025.

I september 2022 tok Kirkerådet initiativ til å etablere en arbeidsgruppe med mandat til å utarbeide en utredning og forslag om organiseringen av et nasjonalt organ for kvensk kirkeliv. Arbeidsgruppen leverte sin rapport til Kirkerådet i april 2024. Forslagene dekker juridiske, strukturelle, teologiske og økonomiske aspekter, hvorav noen også berører kirkeordningen. Dette kan medføre behov for å sende enkelte forslag ut på høring før Kirkerådet kan ferdigstille en sak til Kirkemøtet. Følgelig vil det ikke være mulig å behandle saken på Kirkemøtet i 2025. Denne saken redegjør for Kirkerådets plan for oppfølging av tidligere kirkemøtevedtak samt arbeidsgruppens utredning og forslag. Arbeidsgruppens rapport er vedlagt til orientering.

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet takker og tar til orientering «*Utredning og innstilling fra arbeidsgruppen med mandat til å fremme forslag til Kirkerådet om oppgaver og sammensetning av et nasjonalt organ for kvensk kirkeliv*».

Bispemøtet har drøftet innstillingen og orientert hverandre om arbeid med kvensk/norskfinsk kirkeliv i de respektive bispedømmene.

Bispemøtet vil i dialog med Kirkerådet følge opp vedtakene i KM sak 12/24.

Biskopene vil ta initiativ til å markere Kvenfolkets dag i alle landets domkirker i gudstjenesten 16.mars 2025. Bispemøtet oppfordrer menigheter i Den norske kirke til å gjøre det samme.

[Lagre vedtak]

50/24 Høring - regulering av taushetsplikt i tros- og livssynssamfunn

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	50/24

Sammendrag

Barne- og familiedepartementet har sendt på høring forslag til endret regulering av taushetsplikt for betroelser gitt i tros- og livssynssamfunn. Høringsfrist er 15.november.

I høringsnotatet kommer det fram at det er to hovedalternativer som tegens opp; å oppheve taushetsplikten, eller flytte den fra straffeloven til trossamfunnsloven. Departementets forslag er førstnevnte løsning.

Kirkerådets sekretariat har utarbeidet forslag til høringssvar fra Den norske kirke. Bispemøtet har drøftet utkastet til høringssvar som Kirkerådet skal vedta i møte 24.oktober.

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet har behandlet utkast til høringssvar fra Den norske kirke til «Regulering av taushetsplikt i tros – og livssynssamfunn». Høringssvaret skal vedtas av Kirkerådet 24.oktober. Bispemøtet gir sin tilslutning til forslaget til høringssvar.

[Lagre vedtak]

51/24 Bispemøtets arbeidsutvalg 2024-2025 - oppnevning av medlem og varamedlem

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	51/24

Sammendrag

Bispemøtet behandlet i sak BM 43/23 valg av medlemmer og varamedlemmer til Bispemøtets arbeidsutvalg for perioden 2024-2025:

Vedtak i BM 43/23:

Bispemøtet velger til Bispemøtets arbeidsutvalg for perioden 1.januar 2024 – 31.desember 2025:

Olav Fykse Tveit – preses i Bispemøtet

Stein Reinertsen – Agder og Telemark biskop og visepreses

Kari Veiteberg – Oslo biskop

Anne Lise Ådnøy – Stavanger biskop (varamedlem)

Oslo biskop Kari Veiteberg avslutter tjenesten som biskop i Oslo 31.desember d.å. I den forbindelse bes Bispemøtet om å velge nytt medlem til arbeidsutvalget.

Biskop Kari Veiteberg er også oppnevnt av Bispemøtet til å vurdere nye salmer til salmedatabasen, i dialog med Nemd for gudstjenesteliv. Hun er også representant for biskopene i Regionalt samarbeidsutvalg for arbeidslivet (RSA) ved MF og VID. Sekretariatet anbefaler at ny oppnevning til disse vervene avvantes til ny biskop i Oslo er tilsatt.

Bispemøtets vedtak:

Bispemøtet velger til Bispemøtets arbeidsutvalg for perioden 01.01 – 31.12.2025: Stavanger biskop Anne Lise Ådnøy som medlem og Bjørgvin biskop Ragnhild Jepsen som varamedlem.

[Lagre vedtak]

52/24 Eventuelt

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Bispemøtet 2024 - 2027	14.10.2024	52/24

Sammendrag

Det er ikke meldt saker til Eventuelt

Bispemøtets vedtak:

Skriv inn vedtaket her

[Lagre vedtak]